

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр.1202-80/6 од 21.4.2017 година донесена на 138. седница на Наставно-научниот совет на Економски факултетот, одржана на 20.4.2017 година, определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област **меѓународна економија** на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, во следниот состав:

- **д-р Тодор Тодоров**, редовен професор, наставно-научна област меѓународна економија - **претседател**;
- **д-р Емилија Митева-Кацарски**, доцент, наставно-научна област меѓународна економија - **член**;
- **д-р Трајко Мицески**, редовен професор, наставно-научна област финансии и менаџмент - **член**.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“, „Утрински весни“ и „Коха“ на 10.4.2017 година и во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Влатко Пачешкоски.

Врз основа на прегледот на приложената документација од кандидатот д-р Влатко Пачешкоски, Рецензентската комисија до Наставно-научниот совет на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип имаме за чест да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Влатко Пачешкоски е роден на 1.3.1980 год. во Прилеп. Основното и средното образование го завршува со континуиран одличен успех. Своето образование го продолжува на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, каде што дипломира на насоката Меѓународна економија со просечен успех од 9,16 во 2002 година, вбројувајќи се како еден од најдобрите студенти во неговата генерација. По завршувањето на студиите се запишува на постдипломските студии на Економски факултет - Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, на насоката Меѓународна економија и бизнис, коишто ги завршува со просечен успех од 9,78 и со одбраната на магистерскиот труд на тема „Положбата и перспективите на земјите во развој во светската економија“ се стекнува со научниот степен магистер на економски науки, област меѓународна економија.

Кандидатот Пачешкоски го продолжува високото образование со упис докторски студии на Економскиот институт при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во научната област меѓународна економија. Докторира на 8.7.2016 година со одбрана на докторскиот труд „Перспективи за подобрување на положбата на земјите во развој во светската економија“ и се стекнува со научниот степен доктор на економски науки, област меѓународна економија.

Веднаш по дипломирањето (од септември 2003 до 2008 година), кандидатот е ангажиран како демонстратор на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола каде што покрива предмети од областа меѓународна економија.

Од септември 2009 година работи како асистент на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, каде што покрива предмети од областа на меѓународна економија.

Во делот на научноистражувачката работа д-р Влатко Пачешкоски во својата академска кариера има објавено преку 25 научни и стручни трудови, како и голем број

други рецензирани книги, монографии и други публикации, при што поголемиот дел од неговата научноистражувачка и стручна активност се фокусирани токму во меѓународната економија.

Кандидатот одлично го владее англискиот јазик, солидно се служи со српско-хрватската група на јазици.

Кандидатот д-р Влатко Пачешкоски ги исполнува утврдените законски услови за избор во наставно-научно звање доцент:

1. Доктор на економски науки од област меѓународна економија;
2. Остварен просечен успех од најмалку осум на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно (додипломските студии ги завршува со просечна оценка 9,16, додека постдипломските студии ги завршува со просечна оценка 9,78);
3. Објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Paceskoski, Vlatko and, Nikoloski, Krume (2015).	<i>Contemporary trends in the world trade.</i>	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu-Jiu, 6. pp. 21-26. ISSN 1844 – 7007.	(Од 2007, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).
2	Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume and Miceski, Trajko (2015).	<i>The impact of the capital on the economic development of the developing countries.</i>	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu-Jiu, 6. pp. 76-81. ISSN 1844-7007.	(Од 2007, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).
3	Paceskoski, Vlatko, and Nikoloski, Krume and Panova, Sanja (2016).	<i>Effects of the application of targeting the exchange rate policy in Macedonia.</i>	Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 1/2016. ISSN 1844-7015.	(Од 2007, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).
4	Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume (2015).	<i>Contradictions of the Process of Globalization in the World Economy</i>	International Affairs and Global Strategy, 33. ISSN 2224-8951. ISSN 1844 – 7007.	(Од 2007, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).
5	Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume and Miceski, Trajko (2015).	<i>Economic Aspects and Significance of SMEs</i>	European Journal of Business and Management, 7 (33). pp. 61-69. ISSN 2222-2839	(Од 2007, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).
6	Paceskoski, Vlatko and Georgieva Svrtinov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Nikoloski, Krume and Koleva, Blagica (2014)	<i>External debt as a fundamental problem of developing countries.</i>	International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 18 (2). pp. 20-28. ISSN 2307-4531	(Од 2002, онлајн архива); (Indexed in EBSCO).

Издадена скрипта и практикум, кои припаѓаат во соодветната научна област во која се врши избор, објавени во е-библиотека (скрипта: <http://e-lib.ugd.edu.mk/565> и практикум <http://e-lib.ugd.edu.mk/558>);

- Има учество во научноистражувачки проекти (наведен подолу во извештајот);
- Има придонес во оспособувањето на студентите при совладување на проблематиката од меѓународна економија.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Влатко Пачешкоски со наставно-образовна и научноистражувачка дејност започнува во 2003 година, вклучен во наставно-образовната и научноистражувачка дејност како демонстратор на Економски факултет - Прилеп при Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола, каде што бил ангажиран на следниве предмети: Меѓународни економски односи, Меѓународни финансии, Теорија и политика на економски развој, Глобализација, Развој на економската мисла, Анализа на работењето. Во тој период д-р Влатко Пачешкоски одржувал вежби по гореспоменатите предмети, подготвувал материјали за вежби и помагал во подготовка на материјалот за предавање на ресорните професори, помагал во прегледувањето и одржувањето на колоквиумите и испитите како тестатор. Врз основа на јавен конкурс, кандидатот д-р Влатко Пачешкоски во октомври 2009 година (со Одлука бр.1702-90/5 од 28.9.2009) е избран во наставно-научно звање помлад асистент на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, во областа меѓународна економија. Д-р Влатко Пачешкоски за време од три години како помлад асистент има одржувано вежби по следните предмети: Меѓународен монетарен и трговски систем, Меѓународни финансии, Меѓународен развој, Современи економски системи и глобализација, Монетарна економија, Одржлив развој, Меѓународни организации и интеграции, Економика на претпријатија, Економија на животна средина. Врз основа на јавен конкурс, кандидатот д-р Влатко Пачешкоски во октомври 2012 година (со Одлука бр.1702-286/5 од 18.9.2012) е избран во наставно-научно звање асистент на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, во областа меѓународна економија.

Д-р Влатко Пачешкоски за време од три години како асистент има одржувано вежби по следните предмети: Меѓународен монетарен и трговски систем, Меѓународни финансии, Меѓународен развој, Современи економски системи и глобализација, Монетарна економија, Одржлив развој, Меѓународни организации и интеграции, Економика на претпријатија, Економија на животна средина. Основни активности во тој избран период биле: одржување на вежби на студентите од прва до четврта студиска година, подготовка на материјали за вежби, дежурање на колоквиуми и испити, преглед на семинарски на студентите, подготовка на студиски програми и елаборати, организација на меѓународна конференција и др. Д-р Влатко Пачешкоски е автор и на неколку високошколски учебни помагала, односно рецензирани скрипта и практикум за предавања и вежби од областа на меѓународна економија при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и тоа:

- скрипта (2016 година) **Глобализација - економски аспекти**. Економски факултет Штип, со ISBN 978-608-244-318-8 (рецензирана скрипта објавена во е-библиотека <http://e-lib.ugd.edu.mk/565>);
- рецензиран практикум (2016 година) **Меѓународна економија – меѓународни финансии и трговија**, Економски факултет - Штип со ISBN 978-608-244-317-1 (во е-библиотека <http://e-lib.ugd.edu.mk/558>).

Д-р Пачешкоски е член на уредувачки одбор на научно списание, Годишен зборник на трудови на Економски факултет – Штип за 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 година. Кандидатот е дел од Организацискиот одбор при организацијата на Првата меѓународна конференција на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, ICBEF 2012 година.

Објавени научни и стручни трудови

Како што може да се види од приложената документација, д-р Влатко Пачешкоски има учествувало на повеќе научни собири, конференции, симпозиуми, конгреси кои се одржувале во земјава и во странство. Кандидатот продуцирал и објавувал научни и стручни трудови во областа меѓународна економија, конкретно во областа на меѓународните финансии, меѓународна трговија, голем број на трудови, преку кои ги анализира и констатира ефектите од процесот на глобализација во светската економија. Имено, има објавувано трудови во релевантни меѓународни списанија кои се индексирани во базата EBSCO и трудови во меѓународни научни и стручни списанија.

Трудови објавени во меѓународни списанија и меѓународни научни публикации
Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume (2015). *Contemporary trends in the world trade*. Universitatea “Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, 6. pp. 21-26. ISSN 1844 – 7007. (Indexed in EBSCO).

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14974>

Во трудот акцентот на истражување е ставен на актуелните состојби и трендови во меѓународната трговија. Исто така, тука е имплементирана анализа за условите на размена во светската економија. На крај се даваат препораки, насоки и сугестии за зголемување на ефектите и корисностите од меѓународната трговија за помалку развиените земји. Интензивниот пораст на меѓународната стоковна размена во светот е резултат на влијанието на повеќе фактори од развојот на светската економија и истите се систематски елаборирани. Од историска гледна точка, станува збор за условите на меѓународната размена, а од исклучителна важност е да се разгледа и проучи структурата на светскиот увоз и извоз на стоки, како и измените што оваа структура ги претрпе во текот на светскиот економски развој. Врз основа на претходно изнесените анализи во трудот се констатира дека во актуелниот меѓународен трговски систем управуван и регулиран од СТО, земјите во развој имаат секундарна позиција во однос на високоразвиените земји. Всушност, тоа се манифестира преку маргинално учество на помалку развиените земји во меѓународната трговија. За да се подобри ваквата состојба на ЗВР во меѓународната трговија, развиените земји треба да престанат да вршат притисок врз земјите во развој од една страна, да дозволат за помалку развиените земји, флексибилност тие сами да избираат до кој степен ќе го либерализираат индустрискиот сектор од друга страна. Доколку развиените земји не покажат волја да ги задоволат барањата на овие земји, тогаш тие ќе мора да ја преземат одговорноста пред институционалниот состав (СТО) за непочитувањето на еднаквиот и рамноправен режим во меѓународната трговија.

Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume and Miceski, Trajko (2015). *The impact of the capital on the economic development of the developing countries*. Universitatea “Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, 6. pp. 76-81. ISSN 1844-7007. (Indexed in EBSCO).

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14975>

Во овој труд, посебна важност и акцент се става на капиталот, како еден од клучните фактори за економски развој на една национална економија. Во трудот, всушност, се истакнува посебната улога и значење на капиталот како фактор за економскиот развој на помалку развиените земји што произлегува од неговата ограниченост, кај овие земји. Имено, од емпиријата е познато дека капиталот е еден од круцијалните фактори за економскиот развој на секоја национална економија, а посебно за земјите во развој. Всушност, тргнувајќи од тука, во овој труд предмет на анализа е улогата и значењето на капиталот за економскиот развој со посебен осврт врз ЗВР. Односно, се анализирани следните проблеми: што треба да преземат развиените земји во насока на поквалитетно финансирање на општествено економскиот развој на ЗВР и значењето на капиталот за економскиот развој. Поточно се анализирани структурата и формите на трансфер на капитал од развиените кон ЗВР. Исто така, акцент е ставен на официјалната помош што треба да ја издвојуваат развиените земји за развој на помалку развиените земји. Од друга страна, имајќи ја предвид ограниченоста на овие земји со капитал во трудот посебно е истакнато значењето на акумулацијата на капиталот. Бидејќи во многу случаи нивниот развој е непосредно поврзан со индустријализацијата преку акумулација на капиталот. Земјите во развој во иднина треба посебно акцентот да го стават на важноста на акумулација на капитал и да ја потенцираат потребата од зголемување на своето ниво, односно на зголемување на степенот на акумулација на капиталот. И на крај, во трудот се констатира дека ефикасноста во користењето на капиталот зависи и од низа други фактори, како што се: ефикасноста на институциите, економската инфраструктура, ориентација за развој, социјалните вредности, квалитетот на образованието на работна сила, функционирањето на финансискиот пазар итн.

Nikoloski, Krume and **Paceskoski, Vlatko** and Panova, Sanja (2016). *Effects of the application of targeting the exchange rate policy in Macedonia*. Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 1/2016. ISSN 1844-7015. (Indexed in EBSCO).

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15978>

Во овој труд предмет на научна елаборација е монетарниот систем и монетарно-кредитната политика во Република Македонија, особено за проблематиката поврзана со девизниот курс. Во трудот е даден историски преглед на економските состојби од осамостојувањето на Република Македонија па сè до денес. Потенцирани се проблемите во соодветната држава, како што се невработеноста, инфлацијата, буџетот, трговскиот дефицит и друго. Понатаму, во мала и отворена економија, политиката на девизниот курс има особено значење во контролата на инфлацијата и надвор од неа, како и во реалните економски трендови. Стратегијата на таргетирање на девизниот курс на денарот беше прифатена и оттука монетарната политика беше фокусирана на одржување на фиксен девизен курс во однос на еврото.

Nikoloski, Krume and **Paceskoski, Vlatko** (2015). *Contradictions of the Process of Globalization in the World Economy*. International Affairs and Global Strategy, 33. ISSN 2224-8951, (Indexed in EBSCO).

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14237>

Во овој труд на експлицитен и симплифициран начин се презентирани комплексните противречности од процесот на глобализација во светската економија. Всушност, консеквенциите од процесот на глобализација се рефлектираат претежно врз помалку развиените земји, додека пак предностите (бенефитите) од овој процес ги апсорбираа една мала група на земји т.е високо развиените земји. Имајќи го предвид претходното, факт е дека глобализацијата е во тек и дека, барем во сегашната фаза, се одвива асиметрично. Различното ниво на економска развиеност на поодделните земји е веројатно основната причина што голем дел од нив не може да се интегрира во светските економски текови т.е. не може да ги ползува позитивните страни на процесот на глобализацијата или ако евентуално ги ползува во помала мера. Друг дел на земји се наоѓа надвор од процесот на глобализацијата или е апсолутно „изгубен” во него. Во трудот се констатира дека апострофираната маргинализација во сегашната етапа на глобализацијата е неизбежен факт, бидејќи во основата на глобализацијата вграден е моделот на „пазарниот фундаментализам” кој per definition делува според принципот центар- периферија id est продуцира регионални диспаритети фаворизирајќи ги развиените земји, а дестимулирајќи ги помалку развиените земји.

1. Nikoloski, Krume and Miceski, Trajko and **Paceskoski, Vlatko** (2015). *Economic Aspects and Significance of SMEs*. European Journal of Business and Management, 7 (33). pp. 61-69. ISSN 2222-2839. (Indexed in EBSCO).

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14392>

Во трудот врз основа на извршеното системско анализирање на истражуваната проблематика се синтетизирани следниве заклучоци: интересот за проучување на претпријатијата во економската теорија и пракса постои уште многу одамна, па токму поради тоа се анализирани бројни пристапи за детерминирање на претпријатијата, потребата за нивно основање, функционирање и развој. Исто така и развојот на економската мисла е проследен со појава на голем број школи, правци коишто во центарот на истражувањето го имаат економскиот развој, па затоа и не може да се издиференцира универзално применлива, сеопфатна и унифицирана дефиниција, а теоретичарите вообичаено се разликуваат во нивните интерпретации, што рефлектираат одделни специфични елементи и детерминанти на развојот; анализирајќи ги условите за дејствување на претпријатијата кои се карактеризираат со силно изразена глобална конкуренција, голема фрагментираност

на пазарот, раст на несигурноста и промените во технологијата сè повеќе се алудира на потребата од развој на приватната иницијатива и афирмирање на претприемачката свест и култура. Поаѓајќи од тој факт, истражувачкиот фокус во ова истражување е насочен кон процесот на претприемаштво и неговото влијание врз развојот на малите и средни претпријатија од аспект на нивната конкурентност на светскиот пазар. Имено, тоа е процес проследен со креативно размислување, иновативност и ризик, т.е. човечка активност којашто вклучува анализирање и набљудување на веќе постојните компании со посебен акцент на пронаоѓање персонална енергија за започнување и изградба на нови компании, при што позитивно се рефлектира врз развојот на малите и средни претпријатија; поаѓајќи од централната фокусна поента на истражувањето, посебен акцент е ставен на неопходните општествено-економски предуслови коишто индицираат позитивни насоки за развој на малите и средни претпријатија. Па оттука, потенцирана е улогата на државата и економските политики во развојот на претприемачката идеја, влијанието на процесите на приватизација, развојот на науката и технологијата и развојот на образовниот систем. По извршената анализа на влијанието на малите и средни претпријатија врз економскиот развој, со посебен осврт на Р Македонија 299 е дадена препорака за трансформирање на државниот и правниот систем заради обезбедување правни услови за слобода на претприемаштвото и приватните компании, непречено одвивање и завршување на процесите на приватизацијата, како клучни глобални економски процеси, за надминување на нестабилноста на економските текови и создавање ефективен научноистражувачки потенцијал што ќе ја инволвира научноистражувачката инфраструктура и научниците. Всушност, директната поддршка на научниот систем за претприемаштвото треба да се одвива низ образовниот процес, т.е. постдипломските и специјалистичките студии, отворањето научноистражувачки центри, основање бизнис инкубатори, технолошки паркови и сл.; од анализата на многубројните пристапи за утврдување на критериумите за детерминирање на големината на компаниите се апострофирани многу прагматични аспекти.

Имено, малите и средни претпријатија се хетерогена група, па затоа е тешко да се определи единствен критериум, односно единствена комбинација на критериуми што ќе дадат дефинитивен и единствен одговор. Денес е општоприфатена ревидираната дефиниција на Европската комисија, според којашто се земаат предвид следниве критериуми: бројот на вработени, годишниот профит и годишната вредност на вкупната актива. Исто така, во стручната литература и практика постојат различни дескрипции и за карактеристиките на малите и средни претпријатија, но сите тие можат да се сублимираат во: флексибилноста, иновативноста, поголемата можност за вработување, ограничениот обртен капитал, специјализацијата за нови производи и/или услуги, посветеноста кон потрошувачот, кратките канали на комуникација, независноста и иницијативата за остварување профит.

Paceskoski, Vlatko and Georgieva Svrtinov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Nikoloski, Krume and Koleva, Blagica (2014) *External debt as a fundamental problem of developing countries*. International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 18 (2). pp. 20-28. ISSN 2307-4531

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/11337>

Во трудот се истакнуваат трговскиот дефицит, надворешниот долг кај најголем број на земји во развој и ниското ниво на акумулација кои се фундаментални карактеристики на земјите во развој кои, воедно, им задаваат „породилни маки“ на нивниот побрз економски развој. Имено, ЗБР се соочени со хроничен недостаток на потребниот квантум на инвестиции преку кои со продуктивно ангажирање би се намалила армијата на невработени. Всушност, ваквата состојба на недоволна интерна акумулација ги принудува кон барање на дополнителни екстерни извори за финансирање на нивниот развој, од странство. Но, како резултат на нивната неповолна структура овие земји, преку задолжувањето наместо да креираат побрз економски развој, го зголемуваат надворешниот долг. Во трудот се даваат сет на мерки преку стратеското управување со што би се намалил надворешниот долг на земјите во развој. Тука се презентира конечната цел на стратеското управување со надворешниот долг, која исклучиво треба да се гледа во максималното зафаќање

на стопанско-развојните користи од задолжувањето во странство, со истовремено избегнување на проблемите на макроекономска и платнобилансна нестабилност. Како и другите презадолжени земји кои се во слична ситуација, а посебно ЗВР при обидот (нужно) значителен дел од својата капитална формација да обезбеди во странство, ќе мора подробно да ги покрие сите три алинеи на управување со надворешниот долг: одржување и развој на статистика на надворешниот долг; симулациона анализа на капацитетот на земјата за сервисирање на долгот; координација на институциите од кои се управува со екстерната задолженост и макроекономските политики кои (ин)директно се одразуваат на надворешниот долг.

Sajnoski, Krste and **Paceskoski, Vlatko** and Davcev, Ljupco (2013) ***The global economic integration has no prospects without global currency.*** The Future of Integration, the Future of the European Union. pp. 171-181. ISSN 978-954-23-0867-6

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/7435>

Во трудот акцентот е ставен на тоа дека по излегувањето од рецесија, како за развиените така и за земјите во развој, продолжувањето на процесите на глобалната економска интеграција станува приоритетна задача во современите меѓународни економски односи. За нејзино остварување треба да се стопират или ублажат глобалните нерамнотежи во развојните диспаритети, преку преземање на заштитни мерки во однос на зголемување на конкурентноста на помалку развиените земји. Исто така, да се елиминира опасноста од спроведување на девалвации на националните валути со цел вештачки да се зголемува извозната конкурентност, од една страна, а со избегнување на вештачките девалвации би се избегнала опасноста од трговски војни.

Paceskoski, Vlatko and Bezovski, Zlatko and Davcev, Ljupco (2012) ***Globalization, growth, and poverty.*** Conference Proceedings-1st International Conference South-East European Countries toward European Integration 20th October 2012 Elbasan –Albania. pp. 28-30. ISSN 2221-5956

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/2558>

Во овој труд се анализира економскиот раст од една страна и сиромаштијата од друга страна, во светската економија во ера на глобализација. Се истакнува дека како резултат на процесот на глобализација во светската економија се продлабочува јазот помеѓу Северот и Југот т.е. земјите во развој и развиените земји. Меѓутоа, се констатира дека тенденцијата за продлабочување на дискрепанцата во развојот меѓу развиените и ЗВР и натаму продолжува, при што односот врз основа на степенот на развиеноста, мерен преку БДП per capita меѓу развиените и најмалку развиените земји. Од друга страна, светскиот економски раст во текот на последните педесет години беше импресивен. Тоа беше евидентно во развиените земји што напредуваа со брза стапка, наспроти сиромашните земји што движат напред со бавни чекори и заостануваат сè повеќе во однос на развиените земји.

Bezovski, Zlatko and Davcev, Ljupco and **Paceskoski, Vlatko** (2012) ***Traffic sources for travel related web sites in Albania.*** Conference Proceedings-1st International Conference South-East European Countries toward European Integration 20th October 2012 Elbasan – Albania. pp. 199-206. ISSN 2221-5956

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/2556>

Главната цел на овој труд е да ги идентификува главните извори на посетители за туристичките сајтови и портали во Албанија и да даде соодветни насоки за понатамошно нивно делување. Туризмот е една од главните индустриски гранки во Албанија, додека интернетот како нов и високоинтерактивен медиум им овозможува на компании од туристичкиот сектор да комуницираат и да придобијат бројни клиенти од целиот свет, а со тоа и да ги зголемат своите приходи. Истражувањата говорат дека главни извори на

посетители за веб сајтовите (вклучително и туристичките портали) се Google and Facebook а потоа следат и другите пребарувачи и социјални медиуми. Овој труд потврдува дека тоа е случајот и во Албанија. Сепак, истражувањето открива дека албанските сајтови недоволно ги искористуваат потенцијалите на интернетот, дури и во споредба со соседите, како што се Црна Гора, па дури и Македонија која нема море.

Davcev, Ljupco and **Paceskoski, Vlatko** and Bezovski, Zlatko (2012) ***The role of operational risk in the riskmanagement function.*** Conference Proceedings-1st International Conference South-East European Countries towards European Integration 20th October 2012 Elbasan – Albania. pp. 419-424. ISSN 2221-5956

URL:<http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/25567>

Во овој труд се анализирани придобивките на Албанија од интеграцијата во европското семејство. Односно со промената и приближувањето на легислативата на Албанија со директивите од ЕУ се од круцијално значење за зголемување на странските инвестиции во оваа земја, со што непосредно имаат влијание врз поголема стапка на економски раст.

Matlievska, Margarita and Temjanovski, Riste and Sajnoski, Krste and **Paceskoski, Vlatko** and Nikolova, Elena (2011) ***The influence of the legislation on the FDI's the case of the R. of Macedonia in the period 2001-2010.*** D.A.Tsenov Academy of Economics - Svishtov.

URL:<http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/3198>

Во трудот се истражува како законската легислатива на Република Македонија овозможува влез на СДИ (кои се придобивките за странскиот капитал во нашата земја) и кои се ефектите врз извозот и економскиот раст во периодот од 2001 до 2010 година. Од истражувањето се заклучува дека стапката на БДП во Македонија за определениот период просечно изнесува 3,8 %, со што секако голем удел имаат и странските директни инвестиции, на кои патот им е трасиран преку реформите на законската легислатива, која недвосмислено е во интерес пред сè на странските компании.

Temelkov, Zoran and **Paceskoski, Vlatko** (2009) ***“Free money” for the agricultural sector as helping hand for investment activities in times of financial crisis.*** Stopanska akademija”D.A. Svisov”. pp. 96-101. ISSN ISBN 978-954-23-0438-8

URL:<http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/2562>

Во овој труд се нагласува дека како резултат на последната финансиска криза многу компании од земјоделскиот сектор го намалуваат производството, кое се должи на намалување на побарувачката за нивните производи. Глобалната финансиска криза има непосредно влијание на идните стратегии на компаниите од кои зависат инвестициски проекти. Ова се должи на фактот што финансиската криза принуди многу компании да го започнат процесот на намалување на трошоците сè со цел да се одржи нивната солвентност. Тука се констатира дека иако изворите на финансирање на земјоделските компании се поскапи како резултат на кризата, земјоделскиот сектор сè уште има алтернативи да најде поевтин капитал и слободен капитал за нивните идни инвестициски проекти. Имајќи го предвид беневитот од слободниот капитал, корисниците треба да се обидат да бидат информирани во врска со сите можности што ги нудат фондовите за нивна финансиска помош.

Sajnoski, Krste and Madzova, Violeta and **Paceskoski, Vlatko** (2013) ***The foreign direct investment and creating preconditions for economic development in transition economies.*** In: The future of integration the future of European Union, 17 May 2013, Svishtov-Bulgaria.

URL:<http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/7193>

Во трудот се истакнува дека меѓународното движење на капиталот, главно, е поттикнато од разликите во расположливоста на земјите со овој производствен фактор,

а оттука и разликите во неговата цена. Развиените земји во поголема мера располагаат со капитал што е во потрага по подобар пласман, односно поголем профит. До Втората светска војна основна насока на меѓународното движење на капиталот беше неговото пренесување од развиените земји во земјите во развој и земјите во транзиција. Подоцна, пак, е карактеристично пренасочувањето на капиталот што започнува да се движи од развиените кон развиените земји и, особено, од неразвиените кон развиените земји. Тоа се случува поради презадолженоста на земјите во развој и лошата состојба на нивните стопанства, така што инвеститорите вложуваат во земји каде што очекуваат оптимален профит со најмал можен ризик. Од друга страна, новите процеси во светската економија сè почесто ги потенцираат ограничувањата на традиционалните пристапи во меѓународната економија. Но, меѓународните финансии заземаат сè позначајно место. Бруто комерцијалните текови стануваат мал дел од меѓународните економски текови регистрирани во билансите на плаќање. Меѓународните финансии ја третираат, пред сè, целината на финансиските трансакции што вклучуваат партнери од различни земји, без разлика на степенот на нивната економска развиеност. Всушност, меѓународниот финансиски систем во себе ја инкорпорира регулативата за: странските директни инвестиции, купувањето обврзници и други слични законски решенија (ова е само еден дел од основната содржина на финансискиот систем).

Madzova, Violeta and Davcev, Ljupco and **Paceskoski, Vlatko** (2013) ***The impact of cross border cooperation on sustainable development of the bordering areas (case study of Republic of Macedonia)***. In: Jubilee International Scientific Conference: The future of integration, the future of EU, Svishtov, Bulgaria.

URL: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/7188>

Nikoloski, Krume and Paceskoski, Vlatko (2014). ***Topical issues of developing countries in the globalization process***. In: Knowledge: International Journal Scientific and applicative papers, 4. Skopje, 27-29 Nov 2014, Bansko, Bulgaria.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/11572>

Во трудот се нагласува дека противречностите на глобализацијата и консеквенциите од неа врз ЗВР во светската економија доаѓаат до израз тогаш кога таа се опсервира низ призма на нејзините основни облици-либерализација на пазарот на стоки/услуги и технологија, либерализација на пазарот на труд, либерализација на пазарот на капитал и либерализација на пазарот на информации. Исто така, Глобализацијата на финансиските пазари, бележи плусеви и минуси и тоа во спротивни насоки на релацијата развиени и неразвиени земји. Некои од нив се последица на взаемната поврзаност на економиите во светот, како и од чувствителноста на економските и финансиските стресови, кои се пренесуваат многу брзо, а потешко ги погодуваат земјите во развој. Во трудот се констатира и се изнесуваат препораки дека асиметричностите на глобализационите трендови ќе бидат уште долго присутни, толку долго што секоја прогноза би била однапред фрлена на тезгата на шпекулациите. Ова од причина што помеѓу глобализацијата како појава и глобализацијата како процес постојат огромни разлики. Како обликувана појава таа сè уште е теориска хипотеза, а како процес таа е реалност која минувајќи низ фази на различна зрелост „граби“ кон завршната форма. Таа последна фаза на процесот на глобализација припаѓа на далечната иднина т.е. ќе се реализира тогаш кога ќе коегзистираат сите услови за нејзино постоење: изедначување на нивото на економската развиеност кај сите национални стопанства; развивање на производството до ниво кое глобализацијата ќе ја експонира како историска неопходност; интензивирање на меѓународната соработка до ниво кое ќе добие доминантен, а не дополнителен карактер; јакнење на економската поврзаност на националните стопанства до ниво на траен и неповратен императив; унифицирање на економскиот и правниот амбиент на сите степени т.е. елиминирање на сите организациони и нормативни лимити; забрзување на интегративните процеси на различни основи; прифаќање на идејата за глобализација како објективна појава без алтернатива.

Трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни собири (конгреси, конференции, симпозиуми) со меѓународен уредувачки одбор

Georgieva Svrtinov, Vesna and Nikoloski, Krume and Paceskoski, Vlatko (2013). *Positive and negative effects of financial globalization on developing and emerging economies*. International Scientific Conference “Regional Economic Cooperation in the Process of Globalization”. pp. 127-128. Трудот е презентиран.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/8586>

Во овој труд авторите ја истакнуват улогата и значењето на меѓународното економско опкружување кое претставува мошне важен фактор со повеќекратно влијание на економските и другите движења во националните економии. Речиси не постојат национални стопанства кои не се подложни повеќе или помалку на влијанијата на меѓународното економско опкружување. Националните економии на земјите во развој се повеќе изложени на влијанието на меѓународните економски односи, додека економиите на големите и развиени земји се во помала зависност од меѓународните економски односи. Се поголемиот обем, интензитет и динамика предизвикан од движењата на капиталот и трговијата меѓу земјите, од една страна и сложената поврзаност на долгот преку глобалната финансиска мрежа од друга страна внесуваат сериозна загриженост што ги вознемируваат и националните стопанства на високоразвиените земји. Непредвидливоста на наведените варијабилности внесува голема независност во водењето на економските политики. Евидентно во современи услови на изразена меѓузависност на националните економии во рамките на светското стопанство, водењето на светската економија е невозможно, без почитување на интересите на сите групации на земји. Сегашната економска и општествена состојба која се карактеризира со кризни појави ја исклучува можноста поединечна или група нации да можат да ги решаваат издвоено. Оттука, денес е невозможно да постои автархично стопанство, затворена економија, односно економија на енклави. Имено, ниту еден светски проблем (невработеноста и демографската експлозија, надворешниот долг ресурсите, јазот во степенот на развиеноста) не може да се решава на ниво на национална економија или регионална интеграција. Всушност, оттука може да се констатира дека меѓузависноста е системско својство на економијата, независно од тоа на кое ниво се анализира. Меѓузависноста, исто така, се јавува како резултат на ограничените ресурси, нивната нееднаква распределеност, како и резултат на различната економска развиеност на националните стопанства. На денешно ниво на развој, пак, општата меѓузависност на економските процеси е зголемена како резултат на: дејствувањето на светскиот пазар и светските цени како универзален критериум; техничко-технолошкиот прогрес, што води кон конкуренција и кооперација истовремено; политичките промени во светот и општиот курс на демократизација внатре во земјите членки на меѓународната заедница итн.

Nikoloski, Krume and Paceskoski, Vlatko (2016) *Arthur Laffer and theory of supply-side economy: a review*. Journal of Economics, 1 (2). ISSN 1857-9973

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16922>

Sajnoski, Krste and Paceskoski, Vlatko (2013) *Глобализацијата како генератор на економски диспаритети во светската економија*. Промените во глобалното општество, Трета меѓународна научна конференција. ISSN 978-608-4574-58-3

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/7433>

Во овој труд е елаборирано дека проблемот на дискрепанцата меѓу ЗВР и РЗ сè повеќе се продлабочува како резултат на дејствувањето на процесот на глобализација, поточно преку елементите на економската глобализација (меѓународна трговија и меѓународни финансии) и ТНК, од една страна, и ограничувачките фактори на нивниот развој и експоненцијалниот раст, од друга страна. Нееднаквоста во развојот, како глобален проблем, предизвикува многу негативни консеквенци, хомогенизирајќи ги недоволно развиените земји врз основа на сиромаштијата, така што претставува сериозна закана за

светскиот мир. Оттаму, овој проблем бара глобални зафати и решенија, а на тоа се противи крупниот капитал зошто не сака да ги загуби можностите за големи профити. Секој обид за регулирање на економските односи, на глобално ниво, крупниот капитал и неговите носители го доживуваат како удар на нивните интереси. И покрај нивниот силен отпор, неопходно е институционализирање на меѓународните економски и политички односи за конструктивно решавање на овие проблеми.

Sajnoski, Krste and Paceskoski, Vlatko (2013) *Процесот на економска глобализацијата пред и по глобалната криза*. Промените во глобалното општество, Трета меѓународна научна конференција. ISSN 978-608-4574-58-3

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/74334>

Во трудот е имплементирана анализа дека со избувнувањето на најголемата финансиска и економска криза по Втората светска војна и неколкугодишните недоволно успешни напори на развиените економии да ја надминат истата дефинитивно покажуваат дека се исцрпени можностите за натамошен развој на глобалното стопанство без глобална валута од типот на стоковни пари. Доларот и другите национални валути одиграа позитивна улога во таа насока, меѓутоа вршењето на таквата улога, покрај остварувањето на привилегиите, нивните стопанства ги доведе до нестабилност која неповолно се рефлектира и врз односите со економиите во подем. Ним сè повеќе им пречи нивната привилегирана позиција во меѓународните плаќања и тие сè почесто бараат да се изнајде глобално решение, со кое би се избегнало националните економски проблеми да се третираат како светски, а секоја економија би зависела од подобрувањето на квалитативните фактори на стопанисување и нејзиното рационално вклучување во меѓународната поделба на трудот.

Sajnoski, Krste and Paceskoski, Vlatko (2013) *Системот на меѓународни економски односи и земјите во развој во ера на глобализација*. Меѓународен дијалог: Исток - Запад (култура, славјанство и економија). ISSN 978-608-4689-04-1

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/74330>

Системот на меѓународни економски односи кој егзистира еден подолг временски период во прегратките на процесот на глобализација, а чиишто консеквенции најмногу се чувствуваат денес мора да се решаваат преку заедничка акција на сите земји во светот. И тоа, пред сè, како резултат на се поголемиот степен, интензитет и динамика на меѓузависноста на националните економии во светската економија, а не од алтруистички побуди. Тргувајќи од тука, земјите во развој треба да имаат порамноправно учество во меѓународните економски односи, а тоа истовремено би значело и порамноправен третман во меѓународните финансиски и трговски институции. Имено, на тој начин би се иницирала и порамноправна распределба на ефектите од учеството во меѓународните финансиски и трговски текови. Истовремено тоа би значело и намалување на дискрепанцата помеѓу развиените земји и земјите во развој, намалување на надворешниот долг и невработеноста и подобрување на функционирањето на системот на меѓународни економски односи.

Sajnoski, Krste and Paceskoski, Vlatko (2013) *Отсуството на глобална валута придонесе за појава на кризата и го стопира процесот на глобализација*. Меѓународен дијалог: Исток - Запад (култура, славјанство и економија). ISSN 978-608-4689-04-1

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/74332>

Процесот на глобализација кој се одвиваше мошне интензивно од 90-тите години на минатиот век доживеа забавување, па и застој, во периодот на глобалната криза и, особено, во напорите за одделните национални економии да ги надминат рецесивните и стагнантните текови. Наспроти слободното движење на стоките и услугите, на капиталот и на работната сила, форсирани и од меѓународните институции (ММФ, Светска банка и СТО), по избувнувањето на глобалната криза дојде до појави на ограничувања на веќе либерализираната трговија меѓу одделни економии, до бегство на капитал од одделни

економии во домицилните, до заострување на ограничувањата за движење на работната сила. Од повеќе страни се предупредува на опасноста од јакнење на протекционизмот во меѓународните економски односи, па дури и за можни валутни војни. Веќе неколку години повеќе се говори за опасности од „деглобализација“, отколку за продолжување на процесот на глобализацијата. Опседнати со решавање на сопствените економски проблеми елитите во националните економии се плашат од засилувањето на појавите на деглобализација, но превидуваат дека продолжувањето на процесот на глобализацијата не е можно без темелно реформирање на глобалните институции и политики, пред сè без воспоставување на глобална валута, наспроти функционирањето на неколкуте национални економии во функција на светски пари. Имајќи го предвид тоа, во трудот се нагласува значењето и неопходноста за унапредување на меѓународните економски односи во насока на продолжување на процесите на глобализација, а во исто време толку е запоставувано и заобиколувано прашањето на глобалната валута. Земјите чии валути вршат функција на светски пари (долар, фунта, евро, јен), а од тоа остваруваат и определени привилегии (кредитирање без камата) немаат интерес да се зафатат со реформирање на меѓународниот монетарен систем, секојпат наоѓајќи изговор во потребата за итно решавање на тековните проблеми - излез од рецесијата, намалување на невработеноста, забрзување на растот, намалување на нееднаквоста, избегнување на валутни војни и зголемување на протекционистички мерки итн. Притоа, секако свесно, се предвидува дека трајно решавање на повеќето од овие проблеми не е можно без креирање на глобална валута и соодветни меѓународни институции.

Matlievska, Margarita and Paceskoski, Vlatko (2010) *“Developing Spectrum Innovation for Survival and Success in the Global Economy”*. Меѓународна конференција „Економијата и бизнисот во пострецесиониот период”.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/6738>

Повеќето деловни компании денес работат во опкружување на економска турбуленција, под постојан притисок да ја преживеат глобалната економска криза и да обезбедат раст преку зголемување на нивните приходи и профит. Најсигурен и најефективен начин за фирмата да расте е истата на своите потрошувачи да им понуди зголемена вредност по пат на подобри производи и услуги. Исто така, деловните субјекти мора да се обидат да им понудат на своите вработени и акционери поголема сатисфакција и доверба. Овие цели најдобро се постигнуваат преку ефективна диференцијација на деловната стратегија која може да обезбеди повисоки профитни маргини во однос на конкуренцијата. Посакуваната диференцијација може да биде возможна преку подобрувања во квалитетот во реализирањето на поголемо задоволство на потрошувачите и/или во продуктивноста заради намалување на трошоците. Овие чекори, меѓутоа, може лесно и брзо да бидат имитирани од страна на конкурентите. Подobar приод претставува развој на видови на иновации кои ќе понудат поголема вредност преку подобри производи или подобри процеси, или иновации кои ќе доведат до поефективен деловен модел. Во овој труд е предложен пристапот на полниот спектар на иновации којшто настојува да развие иновации хоризонтално преку различните фази во синцирот на вредности на фирмата, како на пример, производи, процеси или синцири на снабдување, паралелно со развојот на иновации вертикално којшто се однесуваат на подлабоките слоеви на организацијата и којшто ги предизвикува неодредените претпоставки и ставови во менаџирањето на организацијата. Вертикалните иновации одредуваат како фирмата ја развива својата организациона култура за зајакнување на учењето, зголемување на довербата и намалување на неразумната одбојност кон ризик менаџментот. Овие помалку видливи и помалку опипливи иновации бараат повеќе време за да се развијат и имплементираат и притоа не даваат брзи финансиски резултати. Сепак, истите се битни бидејќи нудат сигурна и одржлива основа за опстанок и успех преку создавање на поадаптибилна и посилна организација, допирајќи го човечкиот потенцијал кој најмногу ветува.

Стручни трудови објавени во домашни зборници на трудови

Paceskoski, Vlatko and Miteva-Kacarski, Emilija (2014) *Нерамномерната распределба на доходот во ера на глобализација*. Годишен зборник 2014, Економски факултет, УГД-Штип, 6. pp. 99-108. ISSN 1857- 7628

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/13874>

Со развојот на технологијата и сè поголемата меѓузависност во одвивањето на меѓународните односи, особено во нивното егзистирање и функционирање, денес фундамент е економската моќ. Од друга страна, економската моќ најчесто е детерминирана од следниве перформанси: per capita БДП, учеството и значењето во меѓународната трговија и во меѓународните финансии, способноста за акумулација и создавање на нови технологии и употребата на новите технологии, преку чијашто примена се создаваат можности за уште поголема акумулација. Оттука, слободно може да се констатира дека борбата во истражувањето и развојот на новите технологии во исто време е и натпревар за што подобра позиција во светската економија. Тргувајќи од тука во овој труд е имплементирана анализа и се дава одговор како денес во ера на глобализација е распределена економската моќ во светската економија, причините за немоќта во светската економија и трансформацијата на моќта во светското стопанство.

Miteva-Kacarski, Emilija and **Paceskoski, Vlatko** (2014) *Последиците од мултилатералните трговски договори во рамките на СТО за земјите во развој*. Годишен зборник 2014, Економски факултет, УГД-Штип, 6. pp. 117-124. ISSN 1857- 7628

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/13878>

Светската трговска организација има значителен придонес во подобрување на пазарниот пристап на земјите во развој и во зголемување на нивната трговија. Како членки на СТО, земјите во развој имаат поголеми можности за учество во светската трговија и за интегрирање во светската економија. Во тој контекст, Светската трговска организација креира рамка за светската трговија која е предвидлива и помалку произволна, што е од особена голема важност за земјите во развој. Исполнувањето на одредбите од Спогодбата за технички бариери во трговијата овозможува поголема транспарентност, предвидливост и го намалува ризикот за земјите во развој од соочување со непотребни нецарински бариери при извоз. Во тој контекст, Спогодбата за технички бариери во трговијата е од полза за извозот од земјите во развој. Од друга страна, отсуството на непотребни трговски бариери на пазарите на други земји ја интензивира конкуренцијата на овие пазари. На тој начин, извозниците од земјите во развој ќе бидат во можност да конкурираат на пазарите во развиените земји.

Miteva-Kacarski, Emilija and **Paceskoski, Vlatko** (2011) *Анализа на ефектите на увозните* квоти. Godisen zbornik na Ekonomski fakultet, Univerzitet „Goce Delcev“ -Stip.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/2958>

Квотите се едни од најстарите и најмногу применуваните нецарински бариери, кои се најчесто применливи при значајни платно билансни нарушувања, бидејќи нивните ефекти најбрзо и најцелосно се реализираат. Во зависност од тоа дали се регулира извозот во одредена држава или увозот во таа држава се разликуваат извозни квоти и увозни квоти. Земјите повеќе применуваат увозни квоти, бидејќи настојуваат да ги заштитат домашните производители од странска конкуренција, додека извозните квоти поретко се користат бидејќи целта на сите земји е да го промовираат сопствениот извоз. Квотите во развиените земји, главно, се користат за заштита на земјоделските производители, додека земјите во развој, со квотите настојуваат да ги заштитат младите индустрии од странска конкуренција, сè до моментот кога истите треба да станат конкурентни на светскиот пазар. Ефектите на квотите врз другите економски категории, првенствено се детерминирани од начинот на нивното администрирање.

Jakovlev, Zlatko and Paceskoski, Vlatko (2012) Програмирање на спортско-рекреативната анимација во Дојранскиот регион. In: Туризмот во Дојранскиот регион, 20 април 2012, Дојран, Македонија.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/2958>

Иако туризмот не е спортска гранка, истиот опфаќа многу спортски активности (спортска рекреација, спортски манифестации и слично). Може да се констатира дека туризмот и спортот се меѓусебно поврзани феномени. Врската помеѓу нив датира уште од првите почетоци на нивниот развој. Но, односот меѓу нив значајно се променил. Спортот во современиот туризам нема само перцептивна улога, туку тој е истовремено значајна содржина на престојот со која посетителите стануваат активни учесници во различни спортови. Тој станува, не само содржина на престојот, туку често и главен мотив за патување кон одредена туристичка дестинација. Таквиот однос помеѓу спортот и туризмот доведува до развој на посебен вид туризам: спортско-рекреативен туризам. За спортската рекреација во туризмот се зборува како за средство на активен одмор на посетителите, односно содржините во кои учеството е активно.

Научни и стручни книги или поглавја

Пачешкоски Влатко (2016), докторска дисертација на тема „Перспективи за подобрување на положбата на земјите во развој во светската економија”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Кандидатот д-р Влатко Пачешкоски во својата докторска дисертација „Перспективи за подобрување на положбата во земјите во развој во светската економија“ обработува комплексна проблематика од областа на меѓународната економија. Истражувањето е насочено кон положбата на земјите во развој и нивните перспективи за развој во светската економија. Процесот на глобализација, кој започна поинтензивно во седумдесеттите години на 20 век, беше инициран од првите фундаментални промени во економската политика на развиените земји и земјите во развој, но и најдраматичните трендови во економската политика на поранешните социјалистички економии. Растечките прекугранични врски во последните декади имаат значаен импакт врз промената на моделите и насоките на светските економски текови. Оттука, процесот на глобализацијата има значајна улога во забрзувањето на општествено-економскиот развој. На економски план, всушност, светското стопанство доживува постигнувања какви што во историјатата на човештвото не се паметат. Меѓутоа, мора да се забележи дека ваквите динамични процеси и тенденции нерамномерно се распределени во сите национални економии, како сегменти на светското стопанство. Имено, се издвојуваат современите развиени земји што ги присвојуваат благодетите и корисностите од глобализацијата, наспроти една голема група земји, т.н. земји во развој (ЗВР), што се на маргините од овој процес во светската економија. Всушност, овие процеси се карактеристични за современата фаза од развојот на светската економија, така што создаваат проблеми кои произлегуваат од продуцирањето развојни диспаритети, а тие имаат негативни влијанија врз економскиот развој на ЗВР. Благодарение на таквите констелации, положбата на поголемиот број земји во развој е неповолна. Тие се опкружени со институционални, политички и економски ограничувања, домашни и меѓународни, заробени во односот на зависност и доминација од страна на стопански развиените земји. Демант дека оваа состојбата е фатална не е мал број на успешни примери, големи и мали земји, од различни континенти, кои упорно и агресивно излегуваат од овој маѓепсан круг, дури имаат и претензии да бидат врвни светски економии. Од таа гледна точка вредно е да се нагласи улогата и подемот на земјите од групацијата БРИК (Бразил, Русија, Индија и Кина). Тоа несомнено упатува на фактот дека овие земји имаат перспектива, но прашањето е како таа да се постигне. Кандидатот во дисертацијата на експлицитен начин елаборира дека перспективите на земјите во развој во светската економија и меѓународните економски односи можат да се реализираат преку стратегија која ќе претставува симбиоза на внатрешните фактори и екстерното опкружување во услови на глобализација. Заради тоа ваков тип на стратегија е од фундаментална природа за побрз општествено економски развој, на овие земји. Имено, за постигнување на оваа цел, стратегијата мора да биде

резултат на заедничките напори како на земјите во развој, така и на развиените земји. Односно треба да инкорпорира повеќе интерни и екстерни фактори. Додека, пак, степенот на присуството на секој од овие фактори, во оваа стратегија, треба да биде определен во зависност од специфичните услови на развој, на секоја земја посебно.

Пачешкоски Влатко (2008), магистерски труд на тема *„Положбата и перспективите на земјите во развој во светската економија“*, Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола, Економски факултет – Прилеп

Во магистерскиот труд кандидатот своето истражување го фокусира на тоа каква е положбата на земјите во развој во светската економија во ера на глобализација. Всушност, земјите во развој се дел од глобалниот систем на меѓународната трговија, финансии и производство, пред сè, како партнери и играчи на светскиот пазар, за разлика од порано, како колонијални послушници. Меѓутоа, ваквата промена не ветува ефекти од процесот на глобализација за двата дела од светот, поделени според висината на доходот. Од трудот може да се заклучи дека и покрај направените напори од страна на развиените земји и глобалните институции, како што се СТО, ММФ и СБ сепак светот е далеку од она што всушност е глобализацијата. Главната цел на глобалниот процес е сите негови учесници да имаат придобивки, но сепак тоа не можеме да го кажеме и за земјите во развој со исклучок на азиските земји во развој. Очигледно глобализацијата, во принцип, оди во прилог на развиените земји и истовремено, ги користи земјите во развој, а со тоа се продлабочува дискрепанцата во економскиот развој. Меѓутоа и покрај големиот број на негативности коишто ги доживуваат земјите во развој, сепак не можат да останат надвор од овој процес. Од друга страна, најочигледно обележје денес во светската економија е сè поголемата поврзаност помеѓу високоразвиените и земјите во развој. Меѓутоа, движењето и процесите во светската економија ги создаваат и покренуваат развиените земји, кои како епицентри на светските економски збиднувања во голема мерка ги одредуваат правците, интензитетот и динамиката на светските економски текови. На ЗВР, во такви контекстуални услови, им останува само да ги следат промените и успешно нивно вклучување во тие промени. Оттука на ЗВР за успешно вклучување и ползување на ефектите од процесот на глобализација треба да станат конкурентни на светскиот пазар, преку увозот на технологија и нејзино адаптирање на специфичностите на ЗВР, како основен предуслов за подигање на продуктивноста и изградување на софистицирана економија; институционално реструктурирање; отвореност на пазарите, како основен предуслов за економски раст и развој; заштита на домашните стопански субјекти, во почетната фаза на делување преку субвенции, царини и сл. сè додека не бидат подготвени да се соочат со меѓународната конкуренција.

Paceskoski, Vlatko (2016) *Глобализација - економски аспекти - скрипта*. ISBN 978-608-244-318-8.

URI: <http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16281>

Скриптата од д-р Влатко Пачешкоски „Глобализација – економски аспекти“ пред сè е наменета за студентите од насоката Меѓународна економија. Има за цел да помага на студентите при совладување на содржината за наставните дисциплини како Глобализација и Современи економски системи и глобализација. Исто така, трудот е корисен и за научните работници за нивни продлабочени истражувања на одделни сегменти од меѓународната економија. Егзистирањето и функционирањето на меѓународните економски односи на принципите на работа и ефектите од постојниот меѓународен монетарен и трговски систем фундирани врз основа на проширената репродукција во светската економија. Во таа насока, значењето на темите што се обработуваат во трудот е објективно и корисно. Тргувајќи оттука во скриптата се истражувани и дава одговор на следниве тематски подрачја: Генеза на процесот на глобализација; Поимно определување и дефинирање на процесот на глобализација; Теоретските пристапи кон и за процесот на глобализација; Димензии (елементи) преку и во кои се манифестира глобализацијата (со посебен осврт на економската димензија); Фактори кои влијаат врз процесот на глобализација; Економските аспекти на

процесот на глобализација манифестирани преку меѓународната трговија и меѓународните финансии; Противречностите од процесот на глобализација врз светското стопанство; Современите тенденции од процесот на глобализација. Всушност меѓународните економски односи и текови во светското стопанство пробудуваат голем интерес како во економската теорија исто така и во современата практика. До таквиот интерес се доаѓа поради фактот што состојбите, тековите и предизвиците од меѓународните економски односи имаат големо непосредно значење и влијание врз: човекот како индивидуа; стопанските субјекти; националните стопанства и светската економија. Предмет на истражување на трудот е конкретната економска активност на меѓународните економски односи, со цел изнаоѓање на законитостите и принципите на нивно функционирање и развоток. Притоа, основна задача е проучување и анализирање на односите помеѓу резултатите и ефектите од овие односи врз националните стопанства како основен субјект во меѓународните економски текови и во процесот на светската репродукција. Секако секој труд што претендира совесно и одговорно да ги остварува процесите и проблемите на егзистирање и функционирање на меѓународните економски односи претставува придонес за развојот на економската мисла.

Paceskoski, Vlatko (2016) *Меѓународна економија - меѓународни финансии и трговија - практикум*. ISBN 978-608-244-317-1.

URL: <http://e-lib.ugd.edu.mk/16280>

Практикумот „Меѓународна економија-меѓународни финансии и трговија” пред сè е наменет за студентите од насоката Меѓународна економија на економските факултети. Има за цел да помага на студентите при совладување на содржината за наставните дисциплини како: Глобализација, Меѓународни финансии, Меѓународна трговија, Меѓународен монетарен и трговски систем, Меѓународна економија и други. Исто така, практикумот е корисен и за научните работници за нивни продлабочени истражувања на одделни сегменти од меѓународната економија. Егзистирањето и функционирањето на меѓународните економски односи на принципите на работа и ефектите од постојниот меѓународен монетарен и трговски систем фундирани на основа на проширената репродукција во светската економија. Во таа насока, значењето на темите што се обработуваат во трудот е објективно и корисно. Тргувајќи оттука во практикумот се истражувани и дава одговор во следниве тематски подрачја: процесот на глобализација и регионализација во светската економија; теоретските концепции за меѓународната трговија; инструменти, мерки и регулатива на меѓународната трговија; регионални интеграции; основните обележја на современите текови во меѓународната економија; улогата и значењето на меѓународното движење на капиталот во светската економија; меѓународни трговски и финансиски институции; девизен пазар; девизни курсеви; меѓународен пазар на капитал; биланс на плаќање. Всушност, меѓународните економски односи и текови во светското стопанство пробудуваат голем интерес како во економската теорија исто така и во современата практика. До таквиот интерес се доаѓа поради фактот што состојбите, тековите и предизвиците од меѓународните економски односи имаат големо непосредно значење и влијание врз: човекот како индивидуа; стопанските субјекти; националните стопанства и светската економија. Предмет на истражување на трудот е конкретната економска активност на меѓународните економски односи со цел изнаоѓање на законитостите и принципите на нивно функционирање и развоток. Притоа, основна задача е проучување и анализирање на односите помеѓу резултатите и ефектите од овие односи врз националните стопанства како основен субјект во меѓународните економски текови во процесот на светската репродукција.

Nikoloski, Krume and Paceskoski, Vlatko (2016). *Економската мисла на класичната и кензијанската економска школа*. Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип. ISBN 978-608-244-309-6.

URL: <http://e-lib.ugd.edu.mk/538>

Економските појави и процеси еволуираат во секое општество и во различни општествено економски услови. Економскиот процес е вграден во општеството и е во врска со сите аспекти на културниот и економскиот живот. Разбирањето на историските мисли, на економскиот систем и на економската теорија бара подигнување на свеста на социјален, историски и филозофски контекст во којшто тие се развиваат. Од овие причини, во книгата се разработуваат и елаборираат економските теории на класичната и кензијанска школа. Станува збор за две доминантни школи на економската научна мисла. Историјата на економската мисла е студија на алтернативни перспективи и објаснувања за тоа како економските процеси и појави функционираат. Важен аспект во проучувањето на економската мисла е да се идентификуваат факторите коишто ги поттикнуваат различните пристапи и перспективи на една економија. Во овој контекст, потребно е да се развијат алатки со чија помош може да се разберат различните пристапи и перспективи во општествено економските услови. Изучувањето и разбирањето на историјата на економската мисла е релевантна за студентите на Економскиот факултет, бидејќи кога ќе учат за еден предмет потребно е да имаат знаење за тоа како предметот еволуирал да неговата сегашна форма. Студирањето на историјата на економската мисла им помага на студентите за подобро разбирање на внатрешната динамика на одредена тема. Имено, студентите во наставната програма ќе ги изучуваат концептите и теориите кои се резултат од работата на претходните генерации на економисти. Сфаќањето дека економијата се развива како континуиран процес кој продолжува и денес е само по себе инспирација за оние кои сакаат да се обидат да се здобијат со подобро познавање на оваа тема, а можеби дури и да придонесат за нејзиниот понатамошен развој.

Nikoloski, Krume and **Paceskoski, Vlatko** (2016). *Економика на претпријатија*. Goce Delcev University, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-322-8.

URL: <http://e-lib.ugd.edu.mk/543>

Учебникот „Економика на претпријатие“ пред сè е наменет за студентите на економските и други факултети при совладување на содржината за наставната дисциплина економика на претпријатија. Исто така, учебникот е корисен и за научните работници за нивни продлабочени истражувања на одделни сегменти од економијата на претпријатието, за менаџерите и вработените во претпријатијата кои се непосредно и посредно работат во одреден стопански субјект, како и носителите на економската политика и драгоцената основа за оние коишто сакаат да ги откријат многубројните принципи на економијата и деловните функции во претпријатието. Егзистирањето и функционирањето на претпријатието, имплементирани во сферата на принципите на работа и ефектите од профитот, денес се наметнува како фундирана основа на проширената репродукција и тековите во економијата. Во таа насока, значењето на темите што се обработуваат во трудот е објективно и корисно. Секако дека овој учебник, односно секој труд што претендира совесно и одговорно да ги остварува процесите и проблемите од работата на претпријатието претставува придонес за развојот на економската мисла.

Fotov, Risto and **Paceskoski, Vlatko** (2013) *Феноменот на финансиска криза и импликациите врз светската економија*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

URL: <http://e-lib.ugd.edu.mk/543>

Во трудот се истакнуваат сериозните ефекти од кризата врз земјите во развој. Она што се сруши и што се врати наназад во многу земји е тешко стекнатиот напредок кон намалувањето на сиромаштијата, гладот и смртноста на децата, како и напредокот кон зголемување на основното образование, половата еднаквост, пристапот до сигурна вода и санитарии, на кратко, напредокот кон Милениумските развојни цели. Иако, постојат варијации во ефектите, како што се намалувањата, дознаките и намалувањата на приходите, скоро сите земји во развој се соочуваат со нов, остар фискален дефицит којшто значи дека тие не можат да ги користат видовите на „фискални стимулативни“ мерки коишто се користат во Европа, Северна Америка и од побогатите новопојавени економии. Колабираните резерви,

драстичното редуцирање на нето - приливот на приватниот капитал, редуцирањето на извозот и драматичното забавување на растот имаат сериозни ефекти во скоро сите земји во развој. Одговорот на Г20, опфаќа ветувања за нови ресурси за ММФ, реафирмација на постоечките ветувања за помош, нови ресурси кои вклучуваат 50 милијарди САД - долари, поддршка на социјалната заштита, поттикнување на трговијата и обезбедување на развојот во нископриходните земји, значително зголемување на поддршката во криза за земјите во развој и повеќе ресурси за социјална заштита за најсиромашните земји. Овој нов форум се покажа како ефективна агенда и координативно тело кое може сега повеќе да ја зајакне својата одговорност кон помалите, посиромашните земји преку неформална изборна структура. Од друга страна, улогата на ММФ започнува со прегледот на 18-те посткризни зајмовни аранжмани кои ММФ ги одобри. Околу 82% од ресурсите појдоа во областа на Европските земји: Романија, Украина, Унгарија, Србија, Белорусија, Летонија и Исланд. За разлика од тоа, само 1,6 % од новите заеми се дадени на земјите од Африка. Оваа анализа потврдува дека Светската банка се грижи „најголем дел од расположливите ресурси да бидат обезбедени од ММФ, а другите меѓународни финансиски институции да се посветат на високоприходните новопојавени пазари и средноприходните земји кои имаат најголема веројатност да ги отплатат долговите што ќе ги добијат“ (World Bank, 2009, стр. 6). Тоа се однесува и на проценката на ММФ дека може да обезбеди само околу 2 % од (брuto) надворешните финансиски потреби на нископриходните земји (IMF June 2012). ММФ вети дека ќе користи помалку условувања и поголема флексибилност во своите позајмувања по кризата, а случувањата по првите посткризни аранжмани на ММФ покажуваат дека ММФ во целина успева. Таа ги намали своите структурални условувања. Ги олабави своите фискални цели. Воведо нови инструменти, како што е флексибилната кредитна линија. Што ќе рече, нејзините внатрешни реформи најверојатно не се доволни за убедување на новопојавените економии дека ММФ е одржлива алтернатива за акумулирањето на нивните резерви. Во монографијата детално се анализира реформите коишто се презедоа во приходниот дел и во управувањето на ММФ. Тој го проверува влијанието на овие промени и расправа за тоа дека понатамошните реформи на ММФ се потребни за ангажирање на големите новопојавени и земји во развој на начин на кој ќе се остварат аспирациите на Г20, а тоа е ММФ да стане поодговорна, поинформирана и поефективна. Предложените понатамошни управувачки реформи на ММФ вклучуваат: стратегиска управа; нов процес на назначување на повисокиот менаџмент; реформиран Борд кој има можност за ефективен надзор над менаџментот; преобликување на „ветото“ на САД и покритее од двојно мнозинство за да се обезбеди институциите и нејзините најсилни членки да бидат поодговорни кон малите земји во развој.

Проект

Jakovlev, Zlatko and Koteski, Cane and Petrevska, Biljana and Serafimova, Mimoza and Boskov, Tatjana and Zezova, Aleksandra and Apostolov, Mico and Josheski, Dushko and **Paceskoski, Vlatko** (2015) *Детерминирање на туристичките настани во Источниот регион на Република Македонија.*

Денешните услови во кои се наоѓа Република Македонија можат да се окарактеризираат како неповолни, во поглед на нивната економска развиеност. Секоја земја, па така и нашава, треба да ги искористи своите компаративни предности, своите потенцијали за да доживее економска експанзија. Настаните се интегрален дел на туризмот, но и нераскинлив дел со човечката цивилизација. Значи, настаните се глобален феномен кои се повеќе добиваат на значење низ индустријата на евентите. Нашата држава, а и источниот регион иако имаат културно наследство, традиција, историја сепак до сега не го искористиле настанот како можност за брендирање на дестинацијата. Настаните имаат големо влијание врз секој сегмент од човековиот живот, во економскиот, општествениот, културниот и политичкиот. Причината поради која туристичките настани сè повеќе се популарни лежи во тоа што тие произведуваат многу позитивни ефекти и оптимални крајни резултати за целото општество. Ова истражување има цел одредени теоретски сознанија да ги приспособи на настанот како туристичкиот производ во општини на источниот регион на Р Македонија, кои до сега не се познати како туристички дестинации во нашава држава.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Покрај реализацијата на настава, наставните програми и неговите научни истражувања, д-р Влатко Пачешкоски извршувал и други функции на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и тоа:

- Член на уредувачки одбор на научно списание, Годишен зборник на трудови на Економски факултет – Штип за 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 година;
- Член на уредувачки одбор на првата научна конференција- First International conference on Business, Economics and Finance ICBEF-, организирана на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, 2012 година;
- Член на организациониот одбор на првата научна конференција- First International conference on Business, Economics and Finance ICBEF-, организирана на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, 2012 година.

Кандидатот д-р Влатко Пачешкоски има исклучително богата активност во повеќе сфери на наставно-научната дејност, научноистражувачката и апликативно-раководната активност. Земајќи го предвид широкиот дијапазон на неговиот интерес и неговата активност како истражувач, неоспорен е впечатокот за исклучителноста на неговиот интелектуален капацитет.

Во овие рамки од особено значење е развојната дејност на кандидатот која има третман на посебен системски сегмент, кој се усогласува со генералните барања и стандарди врзани и условени со професионалниот развој и негово напредување.

Комисијата со сериозност цени дека д-р Влатко Пачешкоски при неговата научноистражувачка работа, значително придонесува за осознавање и истражување на движењата на современите општествено-економски процеси. Кандидатот ги анализира истите и ги следи поновите трендови во соодветните области, користејќи ја научната методологија и потоа ги трансферира овие знаења во неговата наставно-образовна работа.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и врз основа на Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и по деталното разгледување на комплетно доставената документација пропишана во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот д-р Влатко Пачешкоски ги исполнува сите услови за избор во наставно-научно звање доцент.

Врз основа на изложеното, Комисијата го потврдува научниот и стручен развој на кандидатот д-р Влатко Пачешкоски и значајниот придонес кој го дава во економската наука, особено во областа меѓународна економија.

При анализата и оценката на вкупната наставно-образовна, научно истражувачка и стручно-апликативна и организациско-развојна дејност на кандидатот може да се констатира дека д-р Влатко Пачешкоски реализира континуиран развој и постигнал значајни резултати во секој сегмент од наведените дејности.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Економски факултет – Штип да го усвои позитивниот извештај за избор во доцент во наставно-научната област меѓународна економија и да достави Предлог-одлука до Наставно-научниот совет на Економски факултет - Штип д-р Влатко Пачешкоски да го избере во наставно-научно звање доцент за наставно-научната област меѓународна економија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Тодор Тодоров, редовен професор, претседател, с.р.
Д-р Емилија Митева-Кацарски, доцент, член, с.р.
Д-р Трајко Мицески, редовен професор, член, с.р.

**ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ НА КАНДИДАТОТ Д-Р ВЛАТКО ПАЧЕШКОСКИ
КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ**

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
2.	Избор во звање помлад асистент	1	10			10
	Избор во звање асистент	1	15			15
	ВКУПНО					25
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
3.	Монографија или научна книга [33]	1	10			10
4	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/ останати)	7 [16], [17],[18] [19] [20] [21] [22]	7 x 3 =21	6 [1],[2], [3],[4] [5], [6], [7], [8] ,[9], [10], [11], [12], [13], [14], [15],	6 x 6 =36 9 x 3 =27	84
5	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир	2 [12],[19]	1	4 [11],[13], [14],[15]	2	10
9	Учество на научен собир со реферат (усно)	5 [18],[19], [20], [21], [22]	1,5	3 [11], [12], [13],	2	13
9	Учество на научен собир со реферат (постер)			2 [7],[8]	1,5	3
10	Одбранета докторска теза [27]	1	8			8
11	Одбранета магистерска работа [28]	1	4			4
13	Учесник во научен проект [34]	1	2			2
	ВКУПНО					134
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
2.	Книга	2 [31], [32]	10			20
3.	Скрипта и практикум	2 [29], [30]	8			16
5.	Труд во стручно (научно-популарно) списание	1 [11]	2			2
8.	Учество на стручен собир со реферат [10]			1	1	1
13.	Учесник во научен проект [34]	1	5			5

17.	Елаборати и експертизи [Учество во изготвување на елаборати на студиските програми: Меѓународна економија; Финансиски менаџмент; Банкарство финансии и ревизија]	3	2			6
	ВКУПНО					50
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					209